ইউনিয়ন অৱ ইণ্ডিয়া

বনাম

ৰাম সমুজ আৰু আনএজন

আগষ্ট ৩০, ১৯৯৯

[ন্যায়াধীশ কে. টি. থমাছ আৰু ন্যায়াধীশ এম. বি. শ্বাহ]

ফৌজদাৰী প্ৰক্ৰিয়া বিধি-

নাৰ্ক'টিক ড্ৰাগছ এণ্ড চাইকোট্ৰপিক চাবষ্টেঞ্চ আইন, ১৯৮৫- ধাৰা ৩৭।

জামিন- বাধ্যতামূলক চৰ্ত– আজ্ঞা পালন নকৰা- প্ৰভাৱ- যুক্তিসঙ্গত কাৰণ নোহোৱাকৈ অভিযুক্তক উচ্চ ন্যায়ালয়ে জামিন প্ৰদান কৰা হৈছিল– সঠিকতা– উপস্থাপন কৰে- ধাৰা ৩৭-ত বিধানীয় আদেশ মানি চলা আৰু অনুসৰণ কৰাৰ প্ৰয়োজন- মাদক দ্ৰব্যৰ ব্যৱসায় কৰা ব্যক্তিসকল হৈছে মৃত্যুৰ কাৰণ বা কেইবাজনো নিৰীহ যুৱ ভুক্তভোগীলোকক মৃত্যুৰ আঘাত কৰাৰ সঁজুলি, যিসকল দুৰ্বল, আৰু যিয়ে সমাজত ক্ষতিকাৰক প্ৰভাৱ আৰু মাৰাত্মক প্ৰভাৱ পেলায়- এন. ডি. পি. এছ. আইনৰ অধীনত অপৰাধৰ অভিযোগত অভিযুক্ত ড্ৰাগছ সৰবৰাহকাৰী ব্যক্তিসকলৰ বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ ধাৰা ৩৭-ত প্ৰদান কৰা বাধ্যতামূলক চৰ্তসমূহ সন্তুষ্ট নোহোৱালৈকে জামিনত মুকলি কৰিব নালাগে- আদালতে সংসদৰ যথাযথ আলোচনাৰ পিছত যি ধাৰণাৰে আইন সংশোধন কৰিছে সেই ধাৰণা অনুসৰি আইন ৰূপায়ণ কৰিব লাগে- জামিনত অভিযুক্তক মুকলি কৰাৰ আদেশ বাতিল কৰা হয়।

উত্তৰদাতা- অভিযুক্তৰ বাসভৱনত চলোৱা এক অভিযানত ৫কে.জি. আফিং উদ্ধাৰ কৰা হৈছিল। সত্ৰ ন্যায়াধীশগৰাকীয়ে উত্তৰদাতাৰ জামিন আবেদন নাকচ কৰিছিল। অৱশ্যে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে নাৰ্ক'টিক আৰু চাইকোট্ৰপিক পদাৰ্থ আইন, ১৯৮৫-ৰ ধাৰা ৩৭-ৰ ব্যৱস্থাসমূহ উপেক্ষা কৰি যুক্তিসংগত কাৰণ অবিহনে জামিন প্ৰদান কৰে। সেয়েহে এই আপীল।

আপীলটোৰ অনুমতি প্ৰদান কৰি, আদালতে

উপস্থাপন কৰে- ১.১. নাৰ্ক'টিক আৰু চাইকোট্ৰপিক পদাৰ্থ আইন, **১৯৮৫**ৰ ধাৰা **৩৭**ৰ আইনী আদেশ মানি চলা আৰু অনুসৰণ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। নিচাযুক্ত ড্ৰাগছৰ ব্যৱসায় কৰা ব্যক্তিসকলে মৃত্যুৰ কাৰণ বা কেইবাজনো নিৰীহ যুৱ ভুক্তভোগীৰ মৃত্যুৰ আঘাত কৰাৰ সঁজুলি, যিয়ে সমাজত ক্ষতিকাৰক প্ৰভাৱ আৰু মাৰাত্মক প্ৰভাৱ পেলায়। [৭৯-চি-ডি]

ডুৰাণ্ড ডিডিয়াৰ বনাম মুখ্য সচিব, কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চল গোৱা, [১৯৯০] ১ এচ.চি.চি. ৯৫-ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছিল।

১.২ বজাৰত ভয়ংকৰ ড্ৰাগছৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ, সংসদে বিধান কৰিছে যে, এন. ডি. পি. এছ. আইনৰ অধীনত অপৰাধৰ অভিযোগত অভিযুক্ত ব্যক্তিক বিচাৰৰ সময়ত জামিনত মুকলি কৰিব নালাগে যদিহে, ধাৰা ৩৭-ত প্ৰদান কৰা বাধ্যতামূলক চৰ্তসমূহ, অৰ্থাৎ

(i) অভিযুক্তজন এনে অপৰাধৰ বাবে দোষী নহয় বুলি বিশ্বাস কৰাৰ যুক্তিসংগত ভিত্তি আছে; আৰু

(ii) জামিনত থকাৰ সময়ত তেওঁ এনে অপৰাধ কৰাৰ সম্ভাৱনা নাই বুলি সন্তুষ্ট হয়। (৮০-এ-বি)

২. উচ্চ ন্যায়ালয়ে উত্তৰদাতা অভিযুক্তজনক জামিনত মুকলি কৰি দিয়াৰ নিৰ্দেশ দিয়াৰ সময়ত ওপৰত উল্লেখ কৰা আদেশ মানি চলাৰ কোনো যুক্তিসংগত কাৰণ উল্লেখ কৰা নাই। উপযুক্ত আলোচনাৰ পিছত সংসদে যি ধাৰণাৰে সংশোধন কৰিছে, সেই ধাৰণাৰে আদালতে আইনখন ৰূপায়ণ কৰা উচিত। (৮০-বি-চি)

ফৌজদাৰী আপীলীয় ক্ষেত্ৰাধিকাৰ- ফৌজদাৰী আপীল নং ৮৬৬- **১৯৯৯**।

চি. আৰ. এল. এম. চি. নং ৫৫২- **১৯৯৮**ত এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ২০-০৮-৯৮ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা।

আবেদনকাৰীৰহৈ অনুপ চৌধুৰীৰ সৈতে, (এ. এছ. ৰাৱট) আৰু অধিবক্তা ডি. এছ. মেহৰা।

উত্তৰদাতাসকলৰ বাবে কে. বি. হীনা, (এ. চি.)।

আদালতৰ ৰায় প্ৰদান কৰিছিল-

ন্যায়াধীশ শ্বাহ, অনুমতি প্ৰদান কৰা হৈছিল।

যিহেতু উত্তৰদাতা নং ১-য়ে কোনো পৰামৰ্শদাতা নিয়োগ কৰা নাই, সেয়েহে ৰেজিষ্ট্ৰীক এগৰাকী অধিবক্তা এমিক্স কিউৰী হিচাপে নিযুক্তি দিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল। আমি পক্ষসমূহৰ পৰা বিদ্বান পৰামৰ্শ শুনিছো। এই আপীলৰ সৈতে জড়িত একমাত্ৰ প্ৰশ্নটো হ'ল- এলাহাবাদ, লক্ষ্ণৌৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিচাৰপীঠে উত্তৰদাতা নং ১- ৰাম সমুজ যাদৱক জামিন প্ৰদান কৰি দিয়া নিৰ্দেশটো এই ভিত্তিত বাতিল কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে নেকি যে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে নাৰ্ক'টিক ড্ৰাগছ এণ্ড চাইকোট্ৰপিক চাবষ্টেন্স এক্ট, ১৯৮৫ (ইয়াৰ পিছত "এন. ডি. পি. এছ আইন" বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে)ৰ ৩৭নং ধাৰাৰ ব্যৱস্থাসমূহৰ লগতে এই আদালতৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত আইনসমূহ আওকান কৰিছিল।

গোচৰটোৰ দ্বাৰা অভিযোগ কৰা হৈছে যে, ১৯৯৭চনৰ ২১মে'ত নাৰ্ক'টিক বিভাগৰ কৰ্তৃপক্ষই উত্তৰদাতা নং ১-ৰ টিউবৱেল ঘৰত অভিযান চলাইছিল আৰু ৫কেজি আফিম উদ্ধাৰ কৰা হৈছিল। ১৯৯৭চনৰ ১১জুলাই তাৰিখৰ বিশদ যুক্তিসঙ্গত নিৰ্দেশৰ জৰিয়তে বিশেষ ৰাজহুৱা অভিযোজক(নাৰ্ক'টিক্স)ৰ শুনানি গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত আৰু ৰেকৰ্ডত থকা সামগ্ৰীসমূহ বিবেচনা কৰাৰ পিছত সত্ৰ ন্যায়াধীশগৰাকীয়ে জামিন আবেদন নাকচ কৰে।

উচ্চ ন্যায়ালয়ে ২০আগষ্ট, ১৯৯৮তাৰিখৰ এক সন্ধিহানপূৰ্ণ আদেশৰ জৰিয়তে জামিন প্ৰদান কৰে যিটো তলত উল্লেখ কৰা হৈছেঃ

"আবেদনকাৰী ২২.০৫.১৯৯৭ৰ পৰা কাৰাগাৰত আছে আৰু বিচাৰ সমাপ্ত হোৱা নাই।

> আবেদনকাৰী ৰাম সমুজক এন. ডি. পি. এছ. আইনৰ ধাৰা ৮/১৮ৰ অধীনত ১৫/৯৭ নং অপৰাধৰ গোচৰত ব্যক্তিগত বণ্ড আৰু দুজন জামিনদাৰ জমা দি জামিন মঞ্জুৰ কৰা হৈছে, প্ৰত্যেকেই বিশেষ ন্যায়াধীশ (এন. ডি. পি. এছ.)ৰ সন্তুষ্টিৰ বাবে

একে পৰিমাণৰ ধনৰাশি, বৰাবংকি আৰু এই চৰ্তত যে আবেদনকাৰীয়ে বিচাৰ চলি থকালৈকে প্ৰতি মাহৰ প্ৰথম আৰু ষষ্ঠ দিনত থানাত হাজিৰ থাকিব লাগিব।"

জামিন প্ৰদান কৰাৰ আদালতৰ অধিকাৰক্ষেত্ৰ এন. ডি. পি. এছ. আইনৰ ৩৭নং ধাৰাৰ ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা সীমাবদ্ধ। অভিযুক্তজন এনে অপৰাধৰ বাবে দোষী নহয় আৰু জামিনত থকাৰ সময়ত তেওঁ কোনো অপৰাধ কৰাৰ সম্ভাৱনা নাই বুলি বিশ্বাস কৰাৰ যুক্তিসংগত কাৰণ থাকিলে ইয়াক মঞ্জুৰ কৰিব পাৰি। এইটো বিধানমণ্ডলৰ আদেশ যি অনুসৰণ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। এই মুহূৰ্তত আইনখনৰ ৩৭নং ধাৰাৰ প্ৰসংগটো উপযুক্ত। সেই ব্যৱস্থাই আইনখনৰ অধীনত অপৰাধসমূহক হস্তক্ষেপযোগ্য আৰু জামিন অযোগ্য কৰি তোলে। ইয়াত এইদৰে লিখা আছেঃ

"৩৭. দণ্ডনীয় আৰু জামিন অযোগ্য হ'ব পৰা অপৰাধসমূহঃ

(1) ফৌজদাৰী প্ৰক্ৰিয়া বিধি, ১৯৭৩-ত যিকোনো বিষয় থকা স্বত্বেওঃ

(এ) এই আইনৰ অধীনত সকলো অপৰাধ হস্তক্ষেপযোগ্য।

(বি) পাঁচ বছৰ বা তাতকৈ অধিক কাৰাদণ্ডৰ বাবে দণ্ডনীয় অপৰাধৰ বাবে অভিযুক্ত কোনো ব্যক্তিক জামিনত বা তেওঁৰ নিজৰ বণ্ড ইউনিটত মুকলি কৰা নহ'ব;

(i) চৰকাৰী অধিবক্তাক এনে মুক্তিৰ বাবে আবেদনৰ বিৰোধিতা কৰাৰ সুযোগ দিয়া হৈছে, আৰু

(ii) য'ত চৰকাৰী অধিবক্তাই আবেদনৰ বিৰোধিতা কৰে, আদালত সন্তুষ্ট যে, বিশ্বাস কৰাৰ যুক্তিসঙ্গত কাৰণ আছে যে, তেওঁ দোষী নহয় আৰু জামিনত থকাৰ সময়ত তেওঁ কোনো অপৰাধ কৰাৰ সম্ভাৱনা নাই।

(২) উপধাৰা (১)ৰ দফা(বি)ত নিৰ্দিষ্ট জামিন প্ৰদানৰ সীমাবদ্ধতা ফৌজদাৰী প্ৰক্ৰিয়া বিধি, ১৯৭৩-ৰ অধীনত থকা সীমাবদ্ধতাৰ উপৰিও বা জামিন প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত বৰ্তমান বলৱৎ থকা আন যিকোনো আইন।"

ওপৰোক্ত অংশটো বিল নং ১২৫- ১৯৮৮ প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ বাবে উদ্দেশ্য আৰু কাৰণৰ বিবৃতিত উল্লেখ কৰা উদ্দেশ্যটো প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে, এইদৰেঃ

> "যদিও, প্ৰধান অপৰাধবোৰ শাস্তিৰ স্তৰৰ ভিত্তিত জামিন অযোগ্য, কাৰিকৰী ভিত্তিত *ড্ৰাগছ অপৰাধীসকলক জামিনত মুকলি কৰি দিয়া হৈছিল*। ১৯৮৫চনৰ এন. ডি. পি. এছ. আইন বলৱৎ কৰাত সন্মুখীন হোৱা কিছুমান অসুবিধাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ইয়াক অধিক শক্তিশালী কৰিবলৈ আইনখন সংশোধন কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুভৱ কৰা হৈছে।"

মনকৰিবলগীয়া যে, পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা আইনগত আদেশ মানি চলাটো অতি প্ৰয়োজনীয়। মনকৰিবলগীয়া যে, হত্যাৰ ক্ষেত্ৰত অভিযুক্তই এজন বা দুজন ব্যক্তিক হত্যা কৰে, আনহাতে যিসকল ব্যক্তিয়ে মাদক দ্ৰব্যৰ ব্যৱসায় কৰি আছে, তেওঁলোক অসংখ্য নিৰীহ যুৱ ভুক্তভোগীৰ মৃত্যু ঘটাবলৈ বা মাৰাত্মক আঘাত দিয়াৰ আহিলা, যিসকল দুৰ্বল; ইয়াৰ ফলত সমাজত ক্ষতিকাৰক প্ৰভাৱ আৰু মাৰাত্মক প্ৰভাৱ পৰে; তেওঁলোক সমাজৰ বাবে বিপদজনক; যদিও তেওঁলোকক সাময়িকভাৱে মুকলি কৰি দিয়া হয়, সকলো সম্ভাৱনাতে, তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ সৰবৰাহ আৰু/বা গোপনে নিচাযুক্ত সামগ্ৰীৰ লেনদেনৰ কুৎসিত কাৰ্য অব্যাহত ৰাখিব। ইয়াৰ কাৰণ হ'ব পাৰে বৃহৎ অংশ আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত অবৈধ লাভ। এন. ডি. পি. এছ. আইনৰ অধীনত শাস্তি সম্পৰ্কীয় বিবাদৰ সৈতে মোকাবিলা কৰি এই আদালতে *ডুৰাণ্ড ডিডিয়েন বনাম মুখ্য সচিব; কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চল গোৱা,* [১৯৯০) ১ এছ. চি. চি. ৯৫-ত এনে কাৰ্যৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱৰ বিষয়ে সংক্ষিপ্তভাৱে পৰ্যবেক্ষণ কৰিছেঃ

> "গভীৰ উদ্বেগৰ সৈতে আমি আঙুলিয়াই দিব পাৰো যে, আণ্ডাৰৱৰ্ল্ডৰ সংগঠিত কাৰ্যকলাপ আৰু এই দেশলৈ নাৰ্ক'টিক ড্ৰাগছ আৰু চাইক'ট্ৰপিক পদাৰ্থৰ গোপনে চোৰাং ব্যৱসায় আৰু এনে ড্ৰাগছ আৰু পদাৰ্থৰ অবৈধ সৰবৰাহৰ ফলত জনসাধাৰণৰ এক বৃহৎ অংশৰ মাজত, বিশেষকৈ কিশোৰ-কিশোৰী আৰু উভয় লিংগৰ শিক্ষাৰ্থীসকলৰ মাজত ড্ৰাগ আসক্তি শেহতীয়া বছৰবোৰত গুৰুতৰ আৰু উদ্বেগজনক অনুপাতত বাঢ়িছে। সেয়েহে, সামগ্ৰিকভাৱে সমাজৰ ওপৰত ক্ষতিকাৰক প্ৰভাৱ আৰু

মাৰাত্মক প্ৰভাৱ পেলোৱা এই প্ৰসাৰিত আৰু বাঢ়ি অহা বিধ্বংসী ভাবুকিটো কাৰ্যকৰীভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ আৰু নিৰ্মূল কৰিবলৈ, সংসদে ১৯৮৫চনৰ এই আইন নং ৮১ প্ৰৱৰ্তন কৰি বাধ্যতামূলক ন্যূনতম কাৰাবাস আৰু জৰিমনা নিৰ্ধাৰণ কৰি কাৰ্যকৰী কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিছে।"

বজাৰত ভয়ংকৰ ড্ৰাগছৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ সংসদত বিধান দিয়া হৈছে যে, এন. ডি. পি. এছ. আইনৰ অধীনত অপৰাধৰ অভিযোগত অভিযুক্ত ব্যক্তিক বিচাৰৰ সময়ত জামিনত মুকলি কৰিব নালাগে যদিহে, ধাৰা ৩৭-ত বাধ্যতামূলক চৰ্ত প্ৰদান কৰা নহয়, অৰ্থাৎ

(i) অভিযুক্ত এনে অপৰাধত দোষী নহয় বুলি বিশ্বাস কৰাৰ যুক্তিসংগত ভিত্তি আছে; আৰু

(ii) জামিনত থকাৰ সময়ত তেওঁ দোষী সাব্যস্ত হোৱাৰ সম্ভাৱনা নাই বুলি সন্তুষ্ট হয়। উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰতিবাদী অভিযুক্তজনক জামিনত মুকলি কৰি দিয়াৰ নিৰ্দেশ দিয়াৰ সময়ত ওপৰত উল্লেখ কৰা আদেশ মানি চলাৰ কোনো যুক্তিসংগত কাৰণ উল্লেখ কৰা নাই। আনহাতে, বিপজ্জনক ড্ৰাগছৰ অবৈধ সৰবৰাহৰ সৈতে জড়িত হ'ব পৰা ক্ষতিকাৰক আৰ্থ-সামাজিক পৰিণাম আৰু স্বাস্থ্যৰ বিপদাশংকাৰ বিষয়ে এক সামগ্ৰিক দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰাৰ পৰিৱৰ্তে আদালতে আইনখন সেই মনোভাৱেৰে ৰূপায়ণ কৰা উচিত যাতে সাংসদে যথাযথ আলোচনাৰ পিছত সংশোধন কৰিছে।

ফলস্বৰূপে, আপীলৰ অনুমতি দিয়া হয়। ১৯৯৮চনৰ ২০আগষ্ট তাৰিখে লক্ষ্ণৌ পীঠৰ এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিচাৰপীঠে উত্তৰদাতা ১নং- ৰাম সমুজক মুকলি কৰি দিয়া বিতৰ্কিত নিৰ্দেশটো বাতিল কৰি আঁতৰাই ৰখা হয়। উত্তৰদাতা নং ১ক আত্মসমৰ্পণ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া হৈছে।

ভি.এচ.এচ.

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

....

অনুবাদ: ড. অৰ্চনা দেৱী, কনিষ্ঠবৰ্গ অনুবাদক,অনুবাদ শাখা,গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

"স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ'ব।"

....